

Deficit zostáva na úrovniach ako na začiatku volebného obdobia, vláda rezignuje na stabilizáciu dlhu a zhoršuje udržateľnosť verejných financií

Predložený návrh rozpočtu nie je v súlade s ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti. Vláda súčasne neplní povinnosť predložiť Národnej rade SR návrh opatrení na zníženie dlhu, ktoré mala predložiť už v roku 2025 a neurobila tak ani v roku 2026.

Vláda si stanovila cieľ deficitu pre rok 2027 na úrovni 4,94 % HDP. Medziročne tak podľa rozpočtu dôjde k nárastu deficitu o 0,5 % HDP z očakávaných 6,3 na 7,4 mld. eur a to napriek zníženiu domácich investícií, vyššiemu ekonomickému rastu a lepším očakávaným príjmom.

To znamená zvrátenie časti doterajšieho konsolidačného úsilia. Ešte v roku 2024 vláda cielila deficit na rok 2027 vo výške 3 % HDP, následne ho postupne zvyšovala až na súčasných 4,9 % HDP, čo predstavuje navýšenie o takmer 3 miliardy eur. A to napriek trom kolám konsolidácie, ktoré priniesli domácnostiam a podnikom citeľné náklady. Tomu však nezodpovedá rozsah trvalého zlepšenia verejných financií, najmä v dôsledku prijímania nových výdavkových opatrení. Konsolidácia sa pritom sústredila najmä na zvyšovanie daní a odvodov, tlmila ekonomický rast a investičnú aktivitu.

Pre roky 2028 a 2029 chýbajú v návrhu rozpočtu opatrenia na dosiahnutie stanovených deficitov, tie bez ďalších opatrení budú rásť až nad úroveň 6 % HDP. Rozpočet pre roky 2028 a 2029 preto nemožno označiť za reálny plán. Hrubý dlh sa v roku 2027 zvýši na 65,9 % HDP a bez dodatočnej konsolidácie verejných financií prekročí 73 % HDP v roku 2029. Pre stabilizáciu dlhu by bolo potrebné znížiť deficit na úroveň 2,5 % HDP. Vláda pritom cieľ výrazne vyššie deficity ešte aj pre rok 2029, čím rezignuje na svoj hlavný cieľ - stabilizáciu dlhu.

V budúcom roku dlh dosiahne úroveň 98,4 mld. eur, zatiaľ čo bezpečná úroveň dlhu sa odhaduje okolo 74,7 mld. eur. Slovensko tak nemá dostatočný rozpočtový vankúš pre prípad veľkej neočakávanej krízy. Návrh rozpočtu prispieva k zhoršeniu ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti o 0,6 p. b. HDP (880 mil. eur), keďže nové výdavky najmä v oblasti dôchodkov, zdravotníctva a miezd nie sú kompenzované inými úspornými opatreniami. Zníženie investícií v prospech vyššej spotreby takisto zhoršuje udržateľnosť. V situácii, keď sú verejné financie v pásme vysokého rizika, návrh nezodpovedá požiadavke ochrany dlhodobej udržateľnosti hospodárenia podľa článku 55a Ústavy SR.

„Napriek bolestivej konsolidácii sme sa za posledné roky takmer vôbec nepriblížili k úrovni, na ktorej by sa dlh aspoň zastabilizoval. Podstatná časť konsolidácie sa posúva do ďalšieho obdobia, avšak s vyšším dlhom, vyššími úrokovými nákladmi a rekordne vysokým daňovým zaťažením, čo znižuje konkurencieschopnosť ekonomiky a sťažuje ďalšiu konsolidáciu,“ konštatuje predseda RRZ Ján Tóth.

Tabuľka 1: Porovnanie očakávaného salda a dlhu v NRVS s odhadom RRZ

(v % HDP)	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo v NRVS 2027-2029 (ciele vlády)	-4,5	-4,4	-4,9	-4,5	-4,0
Hrubý dlh v NRVS 2027-2029 (ciele vlády)	61,4	63,4	66,3	68,4	69,6
1. Saldo rozpočtu NRVS 2027-2029	-4,5	-4,4	-4,9	-5,3	-5,4
2. Saldo rozpočtu podľa odhadu RRZ	-4,5	-4,5	-4,9	-5,5	-6,1
rozdiel (2-1)	0,0	-0,1	0,1	-0,3	-0,7
3. Hrubý dlh rozpočtu NRVS 2027-2029	61,4	63,4	66,3	69,2	71,8
4. Hrubý dlh rozpočtu podľa odhadu RRZ	61,4	63,5	65,9	70,0	73,5
rozdiel (4-3)	0,0	0,1	-0,4	0,8	1,7
p.m. Horný limit dlhu v ústavnom zákone	52,0	51,0	50,0	50,0	50,0

Zdroj: MF SR, RRZ